

גלגל קטן, גלגל גדול

פעמים הצבענו בשבוע שעבר יחד עם הליכוד — ונדמה לי שבשתי הפעמים הראינו איך צריכה להתנהג ארץ פועלית עיקבית ולחומת. הפעם האחת היתה בעת בחירתו של היושבראש החדש של הכנסת. הנה איך פעל המערך: הוא ביקש להעמיד מועמד נגדי, אף שידע כי אין למועמד כזה שום סיכויים. הוא לא מצא מועמד שהיה מוכן לכך. אחר־כך תבע הצבעה חשאית, אף שכלל לא היה מועמד לבסוף נמנע מהצבעה, ואף נימק זאת בהודעה הסרת־תוכן. אנחנו שקלנו את ההצבעה עבור מועמד הליכוד לגורש של עניין. האם זהו מועמד סביר — מבחינה פרלמנטרית ופוליטית — או לאו?

אילו הציג הליכוד מועמד שלא היה מתקבל על דעתנו, היינו מציגים מועמד נגדי משלנו, ולוא רק לצורך הפגנה פוליטית, אך מועמד הליכוד — יצחק ברמן — נראה לנו בהחלט. ברמן הוכיח את עצמו בכנסת כאיש נבון, סביר והוגן. כיושבראש ועדת־הכנסת נקט בדרך־כלל, עמדה מכובדת — אף שלא הסכמנו לכל הצעותיו היחלטיות. תיו הוא יכול להיות יושבראש ככבוד של המוסד הפרלמנטרי. ניתן לקוות כי ישמור בתפקיד זה על גישה הוגנת של אי־משואפניס.

ולא פחות חשוב — ברמן הוא גם מבי חינוך פוליטית אדם שפוי וסביר, אחד הליר ברלים האחרונים במיטלה הליברלית. מעולם לא הסתיר את דעותיו בזכות מדיניות שפוייה, ואף ערב בחירתו טרח להבהיר לכל — וגם לחבריו, אנשי חירות בליכוד — כי הוא ממשיך להתנגד להתי נחלויות.

על כן לא היתה כל סיבה סבירה להציג ביע נגדו. ערכנו עימו פגישה רישמית לביור גישתו לכמה בעיות פרלמנטריות מטרידות, ולאחר מכן החלטנו שלא זה בלבד שנצביע בעדו, אלא גם נצטרף לסיעות שהציגו את מועמדותו. הקולות שלנו (ושל שולמית אלוני, ש נהגה כמונו) הבטיחו את בחירת ברמן ברוב מוחלט של הכנסת. הם גם גרמו לכך שלא נבחר עלידי המין בילבד, אלא עלידי סיעות מצדדים שונים של הבית. המערך ורק"ח (וגם התחיה) נמנעו.

מחוייב לפרוטוקול

מדוע? מה רצו להוכיח בזה? איש אינו יודע. היתה זאת דוגמה נוספת של אופר יציעה עקרה, ללא תוכן, שאינה יכולה לפי עול באורח הגיוני מפני שאינה יודעת מה מטרתה.

דצבעתנו השנייה בעד הליכוד היתה בעלת משמעות מהותית יותר. כבר בתקופת־הכהונה הראשונה שלי בכנסת היה אחד הנושאים המרכזיים שלי המאבק נגד ההון השחור. כאשר יצא העיתונאי ברון נאדל בדר"ח המפורסם שלו על ממדי ההון השחור, היה העולם הזה העיתון היחיד שהעז לפרסמו. אז צחקו מנאדל (ומאיתנו). כיום ברור כי דר"ח נאדל לא היה אלא קצה קצהו של קרחון. השבוע הביא יגאל הורביץ — למרבה הפליאה — שתי הצעות־חוקים ממשיות

למלחמה בהון השחור: ההצעה לחייב את האזרחים להגיש הצהרות־הון וההצעה לחייב את אישומן של עיסקות מעל לסכום מסויים. אופוזיציה לשמה היתה מביאה אותנו לנאום ולהצביע נגד הצעות אלה. פשוט מפני שהוגשו עלידי שריאוצר אשר על רוב מעשיו אנחנו מותחים ביקורת הריפה וצודקת. וכך אומנם עשו אנשי ש"י, ש תקפו את הורביץ בהרפות ושנמנעו לבי טוף מהצבעה, יחד עם רק"ח (תחילה אמרו שיצביעו נגד). לא יכולנו לנהוג כך — שהרי הורביץ קיבל, לפחות באופן חלקי, את התוכנית שלנו. נאמתי נאום מפורט בזכות שתי ההצעות. חיובתי אותן בהחלט, והבעתי רק צער עליכך שאינו מרחיק־לכת עוד יותר. סיקפקתי גם ביכולתו של הורביץ להגשים אותן הלכה־למעשה, ביגלל מלחמת־הגרי

לה הצפוייה של אנשי־הליכוד נגד ההצעות. ההתנגדות להצעות, במידה שהושמעה בגלוי בוויכוח, באה כימעט כולה מתוך הליכוד עצמו.

איני תומך בריבוי השימוש במכשיר של הצעת אי־האמון. זהו נשק חד, שיש לשמור אותו למיקרים שבהם רוצים לתת הבלטה דרמטית למעשים פסולים של הממשלה. מיקרה כזה הוא טיפול הממשלה בציור המורים, ועל כן תמכתי בהחלט ברעיון שסיעתנו תגיש הצעת אי־אמון בעניין זה. החלטתנו זו הכריחה את המערך לנהוג כמונו — והיתה זאת דוגמה נוספת לתפקידו של הגלגל הקטן, המפעיל את הגלגל הגדול. את ההצבעה נימק מצידנו מאיר פעיל,

בנאום תקיף. במהלך הוויכוח נאמתי גם אני על מצב המורים והתדרדרות המיקר צוע — בין השאר משום שכל הממשלות התייחסו אליו כאל "מיקצוע נשי", כך שמשכורת המורה נראית כ"משכורת שנייה" במישפחה, וכימעט כדמי־כיס. בסוף דברי העליתי נקודה עקרונית. שי נגדה את דעת רוב הנואמים: "לגבי הטענה כי אסור למורים לשבות מפני שנה מהווה, וכיכול, דוגמה חיובית רעה, אני בא לאמר את ההיפך. אני סבור שנה מהווה דוגמה חיובית טובה מאוד. כאשר המורה מתנהג כאזרח בן־חורין, ומשתמש בזכויותיו הדמוקרטיות הלגיטימיות, כדי לנהל מאבק הנראה לו כצודק — זוהי דוגמה חיובית טובה. אם אנחנו רוצים לגדל בארץ דור של אזרחים בני־חורין, המשתמשים בזכויותיהם החוקיות — הרי שבינת המורים היא בהחלט שיעור חיובי באזרחות."

..הרי זה כאילו פאציפיסט התמנה כשר־הביטחון, אנאלפאבית

כשר־חינוך, אפיקורס כרב, עיוור כראש האקדמיה לציון...

מנצח־תיזמורת חרש

שר־החוק שמיר וראש ממשלתנו האיש הנכון, במקום הנכון — בממשלה זו

בדיון על מינוי יצחק שמיר כשר־החוק אמרתי את הדברים הבאים:

אורי אכנרי: אדוני היושבראש, תריסר חברי־כנסת נכבדים, פרוטוקול נכבד. הוויכוח אינו על מינוי יצחק שמיר, שאיננו נוכח כאן. הוויכוח הוא על המשך כהונתו של מנחם בגין, שגם הוא אינו נוכח כאן. לפני חודשיים הצעתי למר מנחם בגין, בכל הכבוד והירידות, שיתפטר מתפקידו ב־26 בפברואר, יום החלפת השגריר בין ישראל ומצרים. כי ביום זה מסתיים עידן שבו תרם מר בגין תרומה חשובה לשלום, ומתחיל עידן חדש, שבו יהווה מר בגין מיכשול ומיטרד. **רכבת השלום הנועה לתחנה — תחנת השלום עם מצרים, כתחנה זו צריך היה להגיע הקטר לרדת, כי אין בכוחו לנהוג אל התחנה הבאה, תחנת השלום עם העם הפלסטיני.** מר בגין לא קיבל את הצעה. אני מרשה לעצמי להינבא שבבוא היום הוא יצטרע על כך ויבין שהיתה זאת עצה ידידותית.

..לא כולם אחר"

אנו עדים היום לסימנים הראשונים של העידן החדש. הרכבת שוב נעה — והפעם אחורה. המינוי של מר יצחק שמיר הוא הביטוי הראשון לכך. **מעל למינוי הזה מתנגנת סיסמה אחת: לא כלום מחר, אתמוז — הכל!** כי מה טיבו של מינוי זה? יש לו היבט אישי והיבט ממשלתי. היבט האישי הוא זה: שבועיים אחרי הנפת הדגל הישראלי בקאהיר, מתמנה בירושלים שריהחוק שהתנגד מכל וכל להסכמי קמפ־דייוויד. זוהי עובדה נה מוחצת, כה מכי רעה, עד שהיא מטביעה את חותמה על הממשלה כולה. הסכמי קמפ־דייוויד היו מהפכה בהיסטוריה הישראלית, מהפכה הרת סיכויים והזדמנויות. מי שלא ראה הזדמנות כזו, מי שדבק בדוגמים של סיני ובבתים של פיתחת־רפה — איך יוכל להיות שריחוק בתקופה זו? למה הדבר דומה? **הרי זה כאילו פאציפיסט התמנה כשר־הביטחון; כשר־החינוך; אפיקורס; רב — כרב ראשי; חרש — כמנצח על תזמורת פילהרמונית, עיוור — כראש האקדמיה לציון.** זה ההיבט האישי. ויש היבט ממשלתי.

מאז חתימת הסכמי קמפ־דייוויד השתנתה הממשלה הזאת. זוהי ממשלה אחרת. **ממשלה כפי משה דיין, שנוסף עליה יצחק שמיר, היא ממשלה שונה. המאזן שדה השתנה.** שני השרים ששמו נקשר בהשגת חוזה־השלום יותר משמות כל שאר השרים — עזר וייצמן ומשה דיין — הור־חוק. דיין התפטר ועזב, וייצמן נתון במצור ובבידוד. אויב השלום מס' 1, אריק שרון — נוכחו דורך בממשלה הזאת, והוא המכתב את מהלכיה. נוסף עליו יגאל הורביץ, אויב הסכמי קמפ־דייוויד. דויד לוי קפץ גיפצה נחשנית על העגלה הזאת, והוא מתרוצץ היום מחירבה אל חירבה בחברון. והנה (המשך בעמוד 31)